

træde frem dermed, det vil kunne være Gjenstand for offentlig Undersøgelse baade efter en saadan Klage og uden den, baade efter Udvalgets Begjæring og efter det Offentliges selvstændige Beslutning, forsaavidt der er Noget, der tyder paa, at der her er foregaaet noget Ulovligt, hvad der ikke i dette Dieblit er oplyst det Mindste om. Naar der nu iverigt spørges om, hvorvidt der i denne Kreds er oplyst Noget, som kunde begrunde en Forkastelse af Valget, saaledes som det ærede Medlem for Sørs Amts 2den Valgkreds (Alberti) tilraadede, tror jeg at kunne sige, at det selv af Christen Pedersen i hans elegiske Slutningstale — thi han ender dette Forhør med at holde en Tale til Retsprotollen paa c. 10 Jotiofider — er indrømmet, at det ikke er lykkes at faae Noget frem af afgjørende Betydning. Som Ting, der kunne tillægges nogen Vægt —, ganske vist ikke efter min Anskuelse, men naar jeg stiller mig paa de Herrens Standpunkt, som have et noget afvigende Syn paa, hvad der er et ulovligt Valgtryk og hvad ikke, — reducerer det sig til kun at være tre eller rettere to. Det ene Tilfælde er, hvad der er foregaaet paa Søholt, hvor der er oplyst, at Cieren Statsraad Jørgensen har ladet sin Forvalter sige til sine Arbeidere, der vare henved en Snæs i Tallet — og ikke, som det siges i Klagen, henved 40, — at det stod dem aldeles frit for at stemme, som de vilde, men at det ogsaa stod ham frit for at antage og affledige, hvem han vilde. Det er to Sætninger, som hver for sig ere af ubestridelig Sandhed; om de i deres Kombination skulle indeholde noget Urigtigt, maa jeg overlade Andre at dømmе om. Efter min Opfattelse ere saadanne Udtalelser ikke af dem, der overstride de Udtalelser, som naturlig fremkomme under saadanne Forhold. Der er fremdeles en Proprietær Jørgensen paa Lille-Søholt — formodentlig en Søn af Statsraad Jørgensen — som har sagt til sine Arbeidere, som iverigt vare meget faa i Tallet, at han ønskede, de vilde stemme paa Stürup, men han havde ikke til dem sagt, at de ellers vilde miste deres Arbejde, medens han dog indrømmer, at han har ladet falde Ytringer om, at der mulig vilde finde en Omvælgning Sted. Det tredje Tilfælde er det, at en Aulsforvalter Sagd paa Drebygaard har til 3—4 Arbeidere sagt, at de vidste nok, hvorledes Excellentsen var stemt — Excellentsen skal jeg strax senere komme nærmere til efter den overordentlige Opmærksomhed, det ærede Mindretal navnlig i sin Betænkning har skjænket Baron Rosenørn-Lehn — og spøier til: „Ja, I kan som I vil, men I vide vel nok, hvad Excellentsen helst vil og kan I ikke enes med ham paa den Maade, kan I vel heller ikke enes med ham paa anden Maade“. Det er muligt, at derefter den ene af dem har sagt: Saa have vi jo ingen fri Stemmeret, hvor-til Sagd skal have svaret: Det er mig ligegyldigt,

men naar en Arbeidsmand ikke vil som sin Arbeidsgiver, har han Lov til at affledige sine Arbeidere. Saameget er oplyst, og det er dette sidste Tilfælde, som jeg, og jeg tror ogsaa det ærede Medlem for Viborg Amts 2den Valgkreds, nærmest har sigtet til, naar vi have udtalt i vor Betænkning, at der i et enkelt Tilfælde har fundet en Udtalelse Sted, som vi ikke billige. Jeg finder nemlig ikke, at denne Udtalelse efter den Maade, hvorpaa den er fremkommen, er ganske tilbørlig, og jeg finder det saameget mindre, hvad jeg stærkt maa fremhæve, som det maa antages, at denne Aulsforvalter har i saa Henseende optraadt paa egen Haand og ikke med noget Mandat fra sin Principal, Baron Rosenørn-Lehn, thi det maa jeg hævde, navnlig ligeoverfor det ærede Medlem for Sørs Amts 2den Valgkreds, som saa stærkt har gjort gjældende, at Baron Rosenørn-Lehn ved dette Valg skulde have optraadt paa en Maade, som lagde i høi Grad Valgtryk paa dem, der hørte til hans Gods, at derom melder Forhøret Intet. Der er ikke i Forhørene nogen Oplysning om, at Baronen er optraadt paa anden Maade; der er tværtimod Data, der tale i møbsat Retning. Jeg skal fremhæve, at der vel af en Skovfoged — Selch — er bleven sagt til hans Arbeidere, at de skulde møde ved Valget, men da de spurgte om, hvem de skulde stemme paa, sagde han, at det maatte de selv afgjøre, men der blev intet Arbejde i Skoven imorgen. En anden Skovfoged — Hansen — har ligeledes opfordret Arbeiderne til at møde, men han har ikke sagt, hvem de skulde stemme paa, og heller ikke sagt, at de vilde miste deres Arbejde, hvis de ikke mødte. Og naar det ærede Mindretal citerede en Enelemestær Glæde, som skulde have meddelt, at han havde hørt, at samtlige Arbeidere paa Berridsgaard havde Ordre til at stemme, saa maa det bemærkes, at han ogsaa havde hørt, at de ikke havde Ordre til at stemme paa nogen bestemt Kandidat, men iverigt var det kun en Ytring, han havde hørt af en Niels Nielsfen, og uagtet han er optraadt som Hovedvidne, har han selv erklæret sig ude af Stand til at kunne oplyse Noget om, at der var øvet Valgtryk mod en enkelt eller flere af Husmandene. Det Æneste, han kunde finde paa at sige, var, at han fandt det forstræffeligt, at 4 Arbeidere, der ved det foregaaende Valg havde stemt paa Venstre, havde faaet Behovet af Excellentsen bagefter. Medens der saaledes ikke i Forhørene er Noget, der tyder paa, at der enten er blevet udøvet noget Tryk paa Drebygaard, afsat fra dette Tilfælde med denne Sagd, end mindre at det skulde være udgaaet fra Baron Rosenørn-Lehn, er det Omvendte Tilfældet, idet det netop er blevet oplyst, at der af Rosenørn-Lehn er givet saadanne Meddelelser, der gik ud paa, at Arbeiderne kunde stemme, paa hvem de vilde. I saa Henseende er det betegnende, hvad en Mand, der hedder Hans Ladefoged, der netop